

Ilmastopakettiin liittyvät mahdolliset vaikutukset rakentamiselle ja rakennuksille

Taltega miniwebinaari 27.9.2021

Maarit Haakana
Ympäristöneuvos
Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto

EU:n 55-valmiuspaketti toteuttaa EU:n ilmastolakia

- Komissio antoi Fit for 55 –lainsäädäntöehdotusten paketin 14.7.2021
- Paketti sisältää ehdotukset keinoista, joilla EU toteuttaa EU:n ilmastolain tavoitteita ja vähentää päästöjään vähintään 55 % 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta
- Yhteensä 12 lainsäädäntöehdotusta, jotka linkittyvät toisiinsa
 - Paketti täydentyy syksyllä, mm. **ehdotus rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) uudistamisesta** ja EU:n omista varoista (mm. päästökaupan huutokauppatulot)
- Neuvottelut lainsäädäntöehdotuksista kestävät yleensä **noin 1,5-2 vuotta. Käsittely neuvoston työryhmissä alkoi syyskuussa.**
- Työ Suomen kantojen muodostamiseksi on aloitettu. Virkavalmistelu loppusuoralla, poliittinen käsittely alkanut. VN-yleisistunnot U-kirjeistä syyskuun aikana.

2030 Ilmasto- tavoitteet

Sosiaalinen
ilmasto-
rahasto

Hiilitulli-
mekanismi

Tieliikenteen
ja rakennusten
päästökauppa

EU:n
päästökaup-
pajärjestelmä
sähköntuotantoa,
teollisuutta, meren-
kulkua ja lento-
liikennettä
varten

Energia-
verodirektiivi

Maankäyttöä,
metsätaloutta
ja maataloutta
koskeva
asetus

Energiatehokkuus-
direktiivi

EU:n metsä-
strategia

Taakanjako-
asetus

Uusiutuva
energiaa
koskeva
direktiivi

Vaihtoehtoisten
polttoaineden
infrastruktuuria
koskeva
asetus

Uusi FuelEU
Maritime
-aloite

Henkilö- ja
pakettiautojen
hiilidioksiidi-
päästönormit

ReFuelEU Aviation
-aloite

Taakanjakoasetus (ESR) uudistetaan

Tavoitteena vähentää päästöjä 40 % EU-tasolla 2030 mennessä (1990 verrattuna)

- Päästökaupan ulkopuolisille aloille (mm. maatalous, liikenne, **erillislämmitys**) on asetettu jäsenmaakohtainen päästövähennysvelvoite.
- Suomen uudeksi kansalliseksi tavoitteeksi **-50 % (nyk -39%) 2030** mennessä. Suomen tavoite tiukimmassa ryhmässä. Tavoitteet vaihtelevat -10 – - 50 %.
- Taakanjakosektorin tavoite vaikuttaa suoraan esimerkiksi keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) laatimiseen.
- Taakanjaon peruseriaatteet säilyvät ennallaan: BKT/asukas.
- Kustannustehokkuutta haetaan erilaisin joustoin: ehdotuksessa jäsenvaltioille myönnettyt joustokeinot säilyvät pääasiallisesti ennallaan.
 - Uutena joustokeinona vapaaehtoinen varanto EU-tasolla syntyvälle nielujen ylijäämälle ja sen käyttäminen tietyin kriteerein taakanjakosektorin tavoitteiden täyttämiseen.

EU:n päästökauppaa (ETS) vahvistetaan

Tavoitteena vähentää päästöjä 61 % vuoteen 2030 mennessä (2005 verrattuna)

- Nykyisen päästökaupan piirissä ovat suuret teollisuuslaitokset sekä sähkön- ja lämmöntuotanto.
- Meriliikenteen päästöt tulisivat mukaan asteittain vuosien 2023 – 2026 aikana.
- Päästökattoon tulisi kertaleikkaus muutosten voimaantullessa. Lisäksi päästökattoon vuosittain tehtävä leikkaus kasvaa nykyisestä eli päästökaton kulmakerroin kovenee.
- Osa toimijoista saa päästöoikeuksia ilmaiseksi. Komissio ehdottaa muutoksia myös näiden ilmaiseksi jaettavien päästöoikeuksien sääntöihin.
- Huutokauppatuloista osa siirtyy EU-budjettiin. Jäsenmaiden käyttöön jäävät huutokauppatulot on käytettävä ilmastotoimiin.

Päästökauppa laajennetaan tieliikenteeseen ja rakennusten erillislämmitykseen

Uudessa järjestelmässä tavoitteena vähentää päästöjä 43 % vuoteen 2030 mennessä

- Erillinen tieliikenteen ja **rakennusten erillislämmityksen** päästökauppajärjestelmä kohdistuisi **polttoaineen jakelijoihin** ja polttoaineiden hiilidioksidipäästöihin.
- Huutokauppa käynnistyy vuonna 2026.
- Monet samat toimintaperiaatteet kuin nykyisessä päästökaupassa, mutta ei ilmaisjakoa.
- Huutokauppatuloista osa EU-budjettiin. Jäsenmaiden käyttöön tulevat huutokauppatulot käytettävä ilmastotoimiin.
- Suomessa erillislämmityksiä lähinnä öljylämmitys, hieman kaasua ja muita fossiilisia polttoaineita.
- CHP ja lämpölaitokset, jotka tuottavat lämpöä asuntosektorille, liike-, palvelu- ja julkisiin rakennuksiin

Uusiutuvan energian direktiivi (REDIII)

- Vähintään 55 %:n päästövähennystavoite edellyttää REDII avaamista
- Uusiutuvan energian vuoden 2030 tavoitetasoja nostetaan:
 - Vuoteen 2030 mennessä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus tulee olla vähintään 40 % kokonaisloppukulutuksesta (32 %)
 - Liikennesektorin uusiutuvan energian tavoitetaso 14 %
 - Lämmityssektorin vuosittainen vähimmäislisäystavoite (1,1 /1,5 %-yks.), kaukolämpö (2,1 %-yks.)
- Ehdotuksen muut muutokset painottuvat lämmitys- ja liikennesektoreille sekä kestävyyskriteereihin
- ”jäsenvaltioiden asetettava ohjeellinen tavoite uusiutuvien energialähteiden osuudelle rakennusalan energian loppukulutuksesta vuonna 2030 siten, että se on yhdenmukainen ohjeellisen tavoitteen kanssa, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian **osuus unionin energian loppukulutuksesta rakennusosalalla vuonna 2030 on vähintään 49 %**”
- ”Sertifiointijärjestelmät kaikkia uusiutuvan energian muotoja hyödyntävien, rakennuksissa, teollisuudessa ja maataloudessa käytettävien lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien **suunnittelijoiden ja asentajien** sekä aurinkosähköjärjestelmien asentajien saatavilla.”

Uusiutuvan energian direktiivi (REDIII)

- Julkisten rakennusten esimerkkirooli: esim. kolmannet osapuolet käyttävät julkisten rakennusten tai osittain julkisten ja osittain yksityisten rakennusten kattoja sellaisia laitteita varten, jotka tuottavat energiaa uusiutuvista lähteistä.
- Säännökset uusiutuvan energian vähimmäistason asettamiseen liittyen, samoin kuin aiemmassa direktiivissä
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52021PC0557>

Energiatehokkuusdirektiivi (EED) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52021PC0558>

Energiatehokkuustavoitteiden kiristäminen

- EU-tason 2030-tavoite: 32,5 % → 36-39 % (loppuenergiankäyttö & primäärienergiankulutus)
- Tavoite jyvitetään jäsenmaille; alustavan laskelman mukaan Suomen energian loppukäyttö rajataan tasolle ~255 TWh vuonna 2030
- Julkiselle sektorille sitova energian loppukäytön 1,7 % vähentämisvelvoite
- Jäsenmaakohtaiseen 2021-2030 energiansäästötavoitteeseen vuoden 2024 alusta merkittävä korotus: vuotuinen tavoite nousee 0,8 % → 1,5 % ja vuosisäästö 2,4 TWh/a → TWh/a

Julkisen sektorin peruskorjausvelvoite

- Nykyinen valtion keskushallinnon rakennuskannan 3 % korjausmäärää vastaava säästötavoite → **koko julkisen sektorin rakennuskantaa koskevaksi 3 %:n peruskorjausvelvoitteeksi**
- **Peruskorjauksen vaatimustasoksi uudisrakentamisen ns. lähes nollaenergiataso**
- **Historialliset ja suojellut rakennukset, kirkot sekä puolustusvoimien rakennukset mukaan Li**
- **Lisäksi muita velvoitteita & lisää tiedonkeruuta, raportointia, seuranta ja valvontaa**

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi EPBD - ehdotus tulossa joulukuussa 2021

Policy measures being considered and goals

- **Minimum Energy Performance Standards (MEPS)**
 - *New instrument to be introduced, several design options possible*
- **Deep Renovation Standards**
 - *Establish a definition revisiting the - 60% energy savings*
- **Building Renovation Passport (BRP)**
 - *Gradual steps, link with other instruments*
- **Strengthening of energy Performance Certificates (EPC)**
 - *Improve quality and comparability*
 - *Improve accessibility for users (digital tool, national databases)*
 - *Improve information role of EPCs by enlarging the set of information*
- **Decarbonisation of buildings**
 - *New buildings from NZEB to “net zero emissions buildings”*
 - *GHG metric in EPCs*
- **Smart Readiness Indicator (SRI)**
 - *Accelerate next steps and create synergies with other tools*
- **Electro-mobility**
 - *Strengthen requirements for recharging*
 - *New requirements for e-bikes and e-scooters?*

Increase renovation rate and depth

Enable the decarbonisation of buildings

Accelerate the modernisation of buildings and of their systems with digitalisation as key enabler

EPBD taustoja pakollisiin energiatehokkuusvaatimukseen liittyen, lähde

Renovation Wave <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52020DC0662>

- Ranska on pitkän aikavälin perusparannusstrategioissaan ottanut tätä varten käyttöön asteittaisia toimenpiteitä. Aluksi kielletään vuokrankorotukset huonosti toimivissa rakennuksissa ("passoire énergétique", tehokkuutta ei ole määritetty) vuodesta 2021 alkaen, kielletään niiden vuokraaminen vuodesta 2023 alkaen ja velvoitetaan tekemään perusparannus kaikille tehottomimmille rakennuksille vuodesta 2028 alkaen.
- Alankomaissa kaikkien toimistorakennusten on kuuluttava energiatehokkuusluokkaan C vuoteen 2023 mennessä ja energiatehokkuusluokkaan A vuoteen 2030 mennessä.
- Belgian Flanderi harkitsee myös toimintapoliittisia ehdotuksia, jotka koskevat energiatehokkuuden vähimmäistasoa muille kuin asuinrakennuksille vuodesta 2030 alkaen ja energiatehokkuuden vähimmäistasoa vuokrattaville rakennuksille.

Kiitos!

Lisätietoja:

Ympäristöministeriö: <https://ym.fi/euroopan-unionin-ilmastopolitiikka>

Euroopan komissio:
https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/delivering_fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

